

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " 20 " <i>Jednotlivo číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového nonpareill riadku 90 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

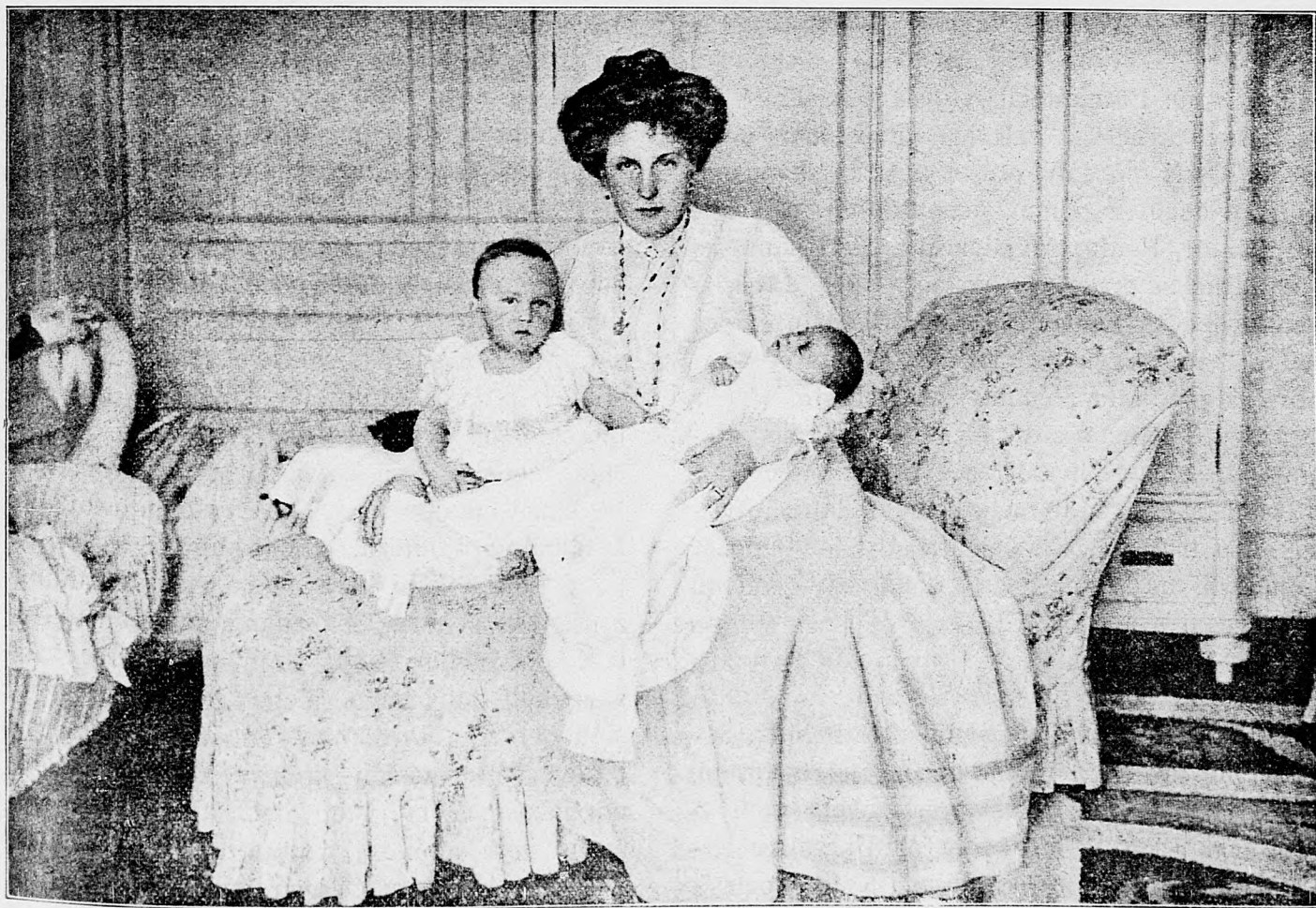
Pápež Pius X.

ku katolíkom Uhorska.

Krajinský literárny Pázmány spolok katolícky, ako vôbec známo, z príležitosti 50-ročného jubilea knžazského svätého Otca Piusa X. zriadil veľkú púť do mesta večného. Pútnici, počtom 650, pohli sa z Budapešte do Ríma 6. októbra a dorazili tu 8. októbra predpoludním.

Vodcom púte bol osvietený pán biskup stol-

nobelohradský dr. Ottokár Prohászka a súčasťnili sa na tomto osvedčení katolíckeho presvedčenia z výtečníkov katolíckych: Dr. Ján Csernoch, osvietený pán biskup čanádsy, vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, podpredseda snemovne, krajinskí vyslancovia: dr. Alexander Ernszt a Koloman Brestyenzsky, titulárny biskup Augnštín Jánossy, veľkostatkár Zoltán Zmeškál, praepošt farár Adalbert Záborovszky, Alfons Nagy hospodársky radca, Alois Viszota biskup-

Španielská kráľovná s jej dieťkami.

ský tajomník, Michal Róthy kanonik-farár, Karol Kisteleky, stoličný hlavný fiškus. Zo stránky Krajinského Pázmány Spolku súčasťnili sa: Dr. Ján Kiss pápežský praelát, professor university, Jozef Gerely redaktor, dr. Michal Kőszeghy, dr. Julius Moldoványi pravotár, Vilhelm Zellinger pápežský kaplán, K. Daniel Keményffy farár a radca sv. stolice a viacej iných. Súčasťnily sa vo veľkom počte aj katolicke panie.

Po príchode do svätého mesta na druhý deň 9. októbra ráno v chráme lateránskom slúžil svätú omšu biskup Gustáv Jánossy, pri ktorej pútnici spievali cirkevné piesne, pri pomníku ale pápeža Silvestra II. držal vzletnú reč professor university a pápežský praelát dr. Ján Kiss o významnosti svätej koruny a o pomeroch medzi pápežstvom a Uhorskom panujúcich.

V nedeľu, 11. októbra o 10. hodine slúžil svätú omšu v basilike sv. Petra, dr. Ján Csernoch, biskup čanádsky, pri ktorej všetci pútnici pristúpili ku svätému prijímaniu. Po svätej omši držal kázeň stolnobelohradský biskup, dr. Ottokár Prohászka. Po 11. hodine shromáždili sa pútnici vo Vatikáne a vo veľkej dvorane «Sala Regia» zvanej pripravovali sa ku výsluchu pápežskému. Pútnici stáli všetci v rade. O pol dvanástej prišiel s veľkým sprievodom svätý Otec Pius X. do sály, prešol medzi radami pútnikov a udelil každému jednotlivému pápežské požehnanie. Potom zaujal svätý Otec pápežský trón a dal si predstaviť vodcov púte. Predstavení boli svätému Otcovi: vnútorný tajný radca Štefan Rakovszky, podpredseda uhorskej snemovne, predseda Jednoty Katolickeho Ludu, krajinskí vyslancovia dr. Alexander Ernst, Koloman Brestyenzsky a viacej iných výtečníkov. Po predstavení držal na svätého Otca reč osvietený pán biskup stolnobelohradský, dr. Ottokár Prohászka, na čo nasledujúcu, na veky pamätnú reč povedal svätý Otec

Rim-ký Pápež Pius X.

Vrelé slová tvoje, vebný bratre mój, dojaly ma do hlbín mójho srdca, už aj preto, lebo ja nie len úplne presvedčený som o vernosti a poslušnosti dobrých Uhrov ku cirkve katolickej, lež upevnili ma v tom potešiteľnom povedomí, s ktorým úplne účasť berem

v radosti tých dobrých synov mojích, ktorí nebojác sa stížností dlhej cesty, prišli do Ríma, aby tu holdovali námestníkovi Ježiša Krista. Vaša viera, dobrí Uhria moji, prejavuje sa vždy žive a tá oddanosť, ktorou nie len z obyčaje, lež zo zvláštnej povdačnosti chovali ste sa ku cirkve, vždy nadovšetko milá bola pred svätou stolicou apoštolskou. Dnes ste preto prišli, aby ste z príležitosti kňazského ubilaa mójho vyslovili vaše blahoželania a keď ste toľkokrát osvedčili vašu povdačnosť a uznanlivosť doma vo vašej vlasti, aby ste sa modlili nad hrobami svätých apoštolov. I vy všetci, čo ste sa sem dostavili, nadovšetko vy, čo ste sa venovali službám vedomosti, spisby a tlače, pokračujte vždy tak zmužile v obrane viery proti nápadom nepriateľským. Svätosť mravov bráňte pred apoštolami nemravnosti; obráňte vašej vlasti katolícky charakter, v zápasoch za ktorý, zadovážili ste sebe toľko pochvalných a ctihodných zásluh, ktoré zásluhy Pán akoiste bez odplaty nenechá. Dobre povedal váš biskup, že cirkev teraz už netreba brániť proti Východu, kde zdá sa, dnes nastáva doba pokoja, občianskej sriadenosti a pokojnosti, lež brániť ju treka proti Západu, zkadiaľ prevádza sa proti dušiam toľko nápadov cestou potajomnej kritiky, ktorá nie len tých zkláti, ktorých náhodou potká, lež do pochybnosti uvalí i najnábožnejších a najsvätejších. Spišovateľom a novinárom vašim nadovšetko odporúčam, aby vždy čo najzmužilej bojovali, ako v minulosti, pod vodcovstvom svojich pastierov, aby obránili tie katolicke tradície, ktoré toľkej slávy poskytly a tak veľkých zásluh zadovážily vašej vlasti pred cirkvou. Požehnanie moje udeľujem vysokodostojným kardinálom Uhorska, arcibiskupom a biskupom, ktorí toľkou horlivosťou pestujú záujmy zverených si duší, požehnanie moje udeľujem celému duchovenstvu Uhorska, ktoréhokolvek, buď latinského alebo gréckeho, alebo iného obradu. Požehnanie moje udeľujem najjasnejšiemu vašemu kráľovi, nech ho Boh udržiaava ešte na mnohé letá, aby ochrancom mohol byť katolickej viery a požehnanie moje udeľujem každému členovi najjasnejšej rodiny kráľovskej. A konečne požehnanie moje ude-

lujem vám, milí synovia moji. Otcom, aby dobre vychovávali synov svojich, tí ale aby vážili sebe svojich rodičov, všetkým rodinám, aby medzi nimi panovaly pokoj a svornosť, aby vždy horliví ctitelia ostávali preblahoslavenej Panny Marie, veľkej Patrónky Uhorska, jejžto ako patrónky vašej nebeskej, sviatok dnes svätíte. Nech na prímluvu vašu požeňovania tohoto v úplnej hojnosti účastní ste nie len vy, lež i vaší príbuzní, ktorí v tomto okamžení závidia vám váš osud. Nech je toto požeňovanie prameňom pre vás veľkých milostí božských a sprevádza vás ku časnému i večnému blahoslavenstvu.

Všeobecný politický štrájk.

Našej úbohej krajine nechýba ozaj nič iného, ako všeobecný politický štrájk! Zastavenie všetkej práce, celého obchodu, priemyslu a zamestnania, ktoré na jejich slovo a rozkaz sriadit' zamýšľajú židovskí vodcovia červenej socialdemokratov. V tomto im kontruju národnári v jejich shromaždeniach a novinách. Pokojné obecnstvo krajinské má už i tak až po krky toho neslýchaného terorizmu socialdemokratických židákov a jejich národnárskych prívržencov. — Veď oni celý hospodársky život už od základu porúchali. V stave priemyselníkov, remeselníkov utvorili anarchiu v pravom zmysle slova. Priemyselný proletariát, po jednotlivých odboroch hnali na bitúnok. Poľnohospodárske robotníctvo nútli do štrájků v čas žatvy, tak že zákonoderstvo osobitným zákonom brániť muselo tohoročnú polnú úrodu. — Boj a nenávisť proti jednotlivým triedam krajinského obecnstva nikdy tak ostro nevystupovali, ako od tých čias, čo vyvrhli spoločnosti ľudskej, podmanili sebe triedy robotnícke. Konfesionálna intolerancia nikdy neprevádzala tak hnusné orgie, svornosť medzi jednotlivými konfessiám, nikdy nebola na toľko porúchaná, ako je od tých čias, čo patentovaní jarmoční kriklúni v mene «rovnosti, braterstva a slobody» panujú nad ulicou.

Na základe svätých zásad socialdemokracie vybijajú oblaky na obchodoch, v svätom mene slobody robotníctvo iného presvedčenia pozbavujú o každodenný chlieb, dľa zásad jejich lásky k bližnému, prebijajú druhým hlavy a ku

väčšej oslave svätej rovnosti, hatia iných neustále požívať tie verejné práva, ktoré oni jednotajne zneužívajú.

Po tak odvážlivom terorizme, akého sa deň po deň dopúšťajú. po toľkých výstupkoch a prečinoch, aké jednotajne páchajú proti bezpečnosti majetku a osoby, nech sa socialdemokratickí farizeji a zákonníci ani za mak nečudujú, že sa všetky vážne triedy krajinského obecnstva s opovržením od nich odvracajú. Poriadna verejná mienka, statočné noviny celej krajiny zatracujú tiež jednohlasne a s celým dôrazom to nesvedomité, hnusné a záhubné počínanie židovských vodcov červenej socialdemokracie a vychvalujú ich len jejich vlastné a národnárske plátky, bez všetkého základu mravnosti a statočnosti.

Židovskí vodcovia červenej socialdemokracie neni sú spokojní s tým neslýchaným terorizmom, aký posiaľ prevádzali a idú o krok ďalej. Jejich hlavný plátok «Népszava», na ktorý v každom čísle odvolávajú sa «Slovenský Týždenník» a «Ľudové Noviny», tieto chcú na známost dať celej krajine, že jestli zákonná predloha o volebnej reforme nebude taká, ako si to židovskí farizeji a zákonníci socialdemokracie žiadajú, to oni, židáci vyhlásia po celej krajine *všeobecný politický štrájk*.

O takomto všeobecnom politickom štrájků istý cudzozemský socialistický vodca veľmi trefne toto povedal: «*Generalstreik ist Generalunsinn*». Všeobecný štrájk, je všeobecná hlúposť. Už ale viacej ako hlúposť je k tomu potrebná, aby sa niekoľko nesvedomitých židákov tak vysoko namyslelo, že keď oni v jejich plátku «Népszava» alebo v «Slovenskom Týždenníku» a v «Ľudových Novinách» rozkážu, vtedy v jednu hodinu, v jeden deň všetci paholci poutekajú od pluhov a všetky dievky od kráv z maštale, že všetky fabriky, dielne, obchody budú pozatvárané, že v mestách nebude svetla, vody, že na tržišťach prestanú predávať chlieb, mäso a iné potravné články, jedným slovom, že všetky robotnícke, priemyselné triedy zrieknu sa prameňa istej výživy a že nadovšetko robotníctvo shrkne sa v celej krajine a bude oslavovať tých natoľko hlúpych, vysokomyseľných židovských zákonníkov a farizeov červenej socialdemokracie. Generálny štrájk je teda generálny nezmysel. *Všeobecný politický štrájk e všeobecná hlúposť.*

Židovskí farizeji a zákonníci červenej socialdemokracie ostatne majú svoje trpké zkušenosti v štrájkoch. Zariadili už aj všeobecný štrájk a uviedli sa celkom na posmech. Menšie štrájk sa im tiež nepodarili. Pri čiastočných štrájkoch roku 1906. dosiahli malého prajného výsledku len v 40. percentoch; roku 1907. ale len v 36 percentoch. Roku 1906. utratilo robotníctvo následkom štrájkovania 546 tisíc robotných dní a dva milióny korún robotnej mzdy. Vytvorené a štrájkujúce robotníctvo utratilo v tom roku súhrnom päť miliónov korún robotnej mzdy. Roku 1907. zas utratilo robotníctvo pri štrájkoch 761.658 robotných dní a dva milióny 300 tisíc korún robotnej mzdy. Hľa, takejto hroznej škody narobili židovskí vodcovia socialdemokracie robotníctvu len vo dvoch rokoch. Toto sa nedá odškriepiť. O tomto nech píšú «Slovenský Týždenník» a «Ludové Noviny». Kolkej škody ale židovskí vodcovia socialdemokracie narobili obecnstvu, fabrikantom, obchodníkom, priemyselníkom a celému svetu v krajine, to sa ani vypočítať nedá.

Všetky triedy obecnstva krajinského horko stonajú pod nesmiernou drahotou potravných a iných článkov. Túto neznesiteľnú drahotu ale kto zapríčinil? Len židovskí vodcovia socialdemokracie s jejich štrájkami. — Pod hroznou drahotou najviac trpí sám ľud pospolitý a robotnícky. Štát je podlžný brániť bezpečnosť majetku a osoby proti zgerbe internacionálnych revolucionárov. V tomto ale aj obecnstvo po vinné je podporovať štát. Preto von z domov a dedín také nebezpečné noviny, čo z lásky k židom opovážia sa odporúčať ľudu všeobecný politický štrájk.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Veľkej významnosti pre krajinský pohyb katolíkov a pre katolícku Jednotu zvlášte bola nedeľa 4. októbra. Jednota Katolíckeho Ľudu rozposlala na túto nedeľu medzi katolíkov po všetkých stranách krajiny cieľom rozširovania a podporovania katolíckych novín vyše pol milióna letákov v maďarskej, slovenskej a nemeckej reči. Krom toho vydržiavané boli na nápadne mnoho miestach utvorené shromaždenia. Že po celej krajine nezkladne pevné odu-

ševnenie za katolícku Jednotu panuje, toho zrejším dôkazom sú shromaždenia, aké vydržiavané boli v nasledujúcich obciach:

Vágbesztercze (stolica Trencsén). Neustále horlivý dekan-farár, Pavel *Pálfy*, ako aj pevného presvedčenia katolíckeho všestranne známy pravotár dr. Jozef *Sztrányovszky*, horlivý miestny kaplán Alexander *Rusz* a viacej oduševnených horlivcov z mešťanstva, vzdor mnohým prekážkam dali si záležať na tom, aby cieľom utvorenia Jednoty Katolíckeho Ľudu, vážnosti mestu a okresu zodpovedné shromaždenie vydržiavané bolo v Povážskej-Bystrici. — V nedeľu, 4. októbra vydržiavané bolo toto shromaždenie a to v tak obrovských rozmeroch, ako tomu podobného zriedka vídať po iných stranách. Obyvateľstvo susedných obcí a mešťanstvo mestečka dostavilo sa ku shromaždeniu vo veľkom počte. Prišla tiež aj intelligencia z celého okolia. — Zo stránky duchovenstva prítomní boli dekani-farári Jozef *Janecz* a Jozef *Turesek*, farári Michal *Bélik* a Ján *Mihályfy*, predmiersky kaplán Michal *Balázsovits* a sbor učiteľský celého okolia.

Shromaždenie vydržiavalo sa pri kostole v krásnom parku, ktorý ku tejto príležitosti ozdobený bol početnými zastavami v krajinských farbách s krížom Jednoty a s nápisom: «Nech žije Jednota Katolíckeho Ľudu!» Členovia Jednoty prišli ku shromaždeniu s hudbou a pod bielou zástavou. — Pred zahájením shromaždenia predmierska a povážskobystrická hudba hraly krajinskú hymnu. Dekan farár Pavel *Pálfy* zahájil shromaždenie oduševnenou rečou, po čom krajinský vyslanec dr. Emil *Gyuriss* a duchovný veľkopolčianskej nemocnice August *Gramantik*, ako vyslaní zo strediska držali prednášky pri hlučnom schvalovaní početného a oduševneného obecnstva.

Prednášky učinily tak hlboký dôjem na prítomných, že hneď na mieste 50 veriacich dalo sa do Jednoty zapísať. Katolícka Jednota mala už posiaľ 240 členov v Povážskej-Bystrici je ich teda teraz spolu 290 a ešte sa vždy noví a noví prihlasujú. Veľké oduševnenie mešťanstva povážskobystrického mohútne účinkovalo aj na obyvateľstvo susedných obcí, z ktorých tiež mnohí pristúpili k Jednote, menovite z obcí: Vágváralja 38, Predmér 23, Vizsolaj 22 a Alsómarikó 14.

V Povážskej Bystrici vyvolili za miestneho správcu dekana-farára Pavla *Pálfy*, za jeho zastupiteľa kaplána Alexandra *Rusz*, za právneho radcu vyvolený je pravotár dr. Jozef *Sztrányovszky*. — Vodcovia skupenín sú: kaplán Alexander *Rusz* a mešťania Jozef *Lichtmann*, Jozef *Remis* a Jozef *Kocziar*.

Vo Vágváralji vyvolený je za miestneho správcu dekan-farár Jozef *Janecz*, v Predméri kaplán Michal *Balázsovics*, vo Vizsolaji farár Ján *Mihályfy* a v Dolnej Marikovej dekan-farár Jozef *Veber*.

Po zaklúčení ľudového shromaždenia odbavovali sa litánie a slávnostné «Te Deum». Pri shromaždení udržiavali poriadok príkladne mestskí hasičia, pod náčelníctvom Ladislava *Migaziho*.

Nagydivény (stolica Trencsén). Viacej sto členov Jednoty Katolíckeho Ludu vydržovali shromaždenie, v ktorom držali poučné prednášky farári Ján *Szmutny*, Rudolf *Czeizel* a Ján *Cvincsek*.

Rózsahegy (stolica Liptó). Členovia Jednoty Katolíckeho Ludu vo verejnom shromaždení v záležitosti podporovania tlače 4. októbra vydržovanom, pevne sľúbili, že napozatým čítať budú len noviny v katolíckom duchu písané.

Nagybobróc. Veľké ľudové shromaždenie cieľom podporovania katolíckej tlače 4. októbra vydržované. Prítomní osvedčili sa jednothlasne, že ako praktiční katolíci napozatým čítať a držať budú len katolícky časopis «Kresšana».

Cieľom podporovania katolíckej tlače a Jednoty Katolíckeho Ludu veľké shromaždenia boli vydržované v obciach: **Pográny** (stolica Nyitra), **Komárom** (stolica Komárom), **Vaskút** (stolica Bács), **Morvaszentandrás**; **Léh** (stolica Abauj), **Bodrogolaszi**, **Kristályfalva** (stolica Bereg), **Pécs**, **Galánta**, **Hógyész**. **Duzs**, **Marosillye**, **Szálka**, **Taksony**, **Vizkelet**, **Esztergomhajna**, **Törökbálint**, **Hatvan** (stolica Heves), **Szécsmező**, **Jobaháza**. **Osl**, **Szempe**, **Frigyesfalva**, **Kerény**, **Boroszló**, **Nagykónyi**, **Hajdudorog**, **Bezda**, **Szárköld**, **Küküllő**, **Keményföldvár**, **Felsőbánya**.

Pri výšudaných shromaždeniach na tisíce katolíkov verejne osvedčili sa, ako horliví veriaci a zmužilí bojovníci za svoje sväté náboženstvo. Keď povážime, v ak obrovských rozmeroch zmáha sa deň po deň katolícky tábor, musíme prísť k tomu presvedčeniu, že snáhy naše sprevádza požehnanie Najvyššieho. Je to najsvätejšia vôľa Otca nebeského, aby katolíci Uhorska sjednotení pod znakom kríža, v tomto znaku zvíťazili nad neverou tohoto sveta. Ku krížu sa teda drahí katolíci! — Pospiechajme všetci ku krížu, na ktorom zomrel za nás Spasiteľ a Vykupiteľ sveta. Pod krížom Spasiteľa je naše miesto. V znaku svätého kríža založená je a zmáha sa Jednota Katolíckeho Ludu, preto zvíťazí a nepremôžu ju ani brány pekelné!

Obrana osvieteného pána biskupa nitrianskeho.

«Literárne Listy». Príloha ku «Kazateľni». — Ročník XVIII. 1908. číslo 7. prináša ku obrane osvieteného pána biskupa nitrianskeho od slova do slova nasledujúci článok.

Kam to spejú «Ludové Noviny»? Tieto noviny svoje nápady proti katolíckemu kňazstvu radi omluvajú tým, že ony, ako politický časopis,

pis, povinné sú pretriasať i politickú činnosť jednotlivých kňazov. A nik by nemohol mať proti tomu nič, keby sa zásady tej presne držaly. Lež ako sa veci majú? V poslednom čísle «Literárnych Listov» poukázali sme na článok «Ludových Novín», zľahčujúci stav reholnícky vo všeobecnosti, čo s politikou z hola nič nemá do činenia. I ľúto nám je, že prítomne zase musíme podobný poklesok «Ludových Novín» spomenúť.

V 25. čísle týchto novín je dopis «Z nitrianskeho biskupstva», v ktorom ostro je napadnutý nitriansky biskup nie tak pre jeho politické účinkovanie, ale v nasledujúcom trojom ohľade:

1. Vychádzajúc z toho, že biskup neposkytnul podporu na opravenie chrámov bytčanského a novomestského nad Kysúcou (ktorých patronovia sú židovské panstvo Hahnovské, pofažne grófa Csákyho), *predstavujú* biskupa, akoby vôbec nečinil zadosť povinností ohľadom obetovania na chrámy Božie, keď doslovne takto píše: «Že dôchodky p. biskupa nestačia ku prispievaniu chrámov Božích (jako jeho predchodcom) to je konečne jeho vec».

3. Vychádzajúc z toho, že biskup z fundácie Palugyajovskej assignoval na missie istý obnos, «Ludové Noviny» píše, že s tej fundácie obetoval ten obnos *za seba*, a že on sám nič nedal na ten bohumilý cieľ, totiž na missie, keď píše: «Lebo z menovanej základiny dáva sa podpora i na sv. missie, *ale za pána biskupa*. Sv. missie podporovať je vec bohumilá; len že kto almužnu dáva, *má ju dávať zo svojho a nie z cudzieho vrecku*» a trochu nižšie: «Veriacim sväté missie podporovať kázať *a sám one ne- dbať...*»

3. Podozrievajú biskupa, ako by on dôchodky svoje po zábavach trovil, keď píše o ňom: «Nápadník Klucha, Palugyaiho a Roskoványiho, ktorí síce po zábavach nechodili» atď.

Takto «Ludové Noviny». A čo je proti tomu pravda? Po prvé: Všeobecne známe je, že terajší nitriansky biskup všetky svoje patronátne kostoly, fary a školské budovy do najprikladnejšieho poriadku priviedol a že na cieľ tento také obety priniesol, *aké žiaden z predchodcov jeho*. Najlepšie svedectvo o tom môžu vydať jeho patronátni farári, ktorých je v biskupstve ni-

trianskom deväť a v arcibiskupstve ostrihomskom šesť. Svedčia o tom i nasledujúce, z *hodnovorných, i ministerstvom potvrdených ročných účtov panstva biskupského vyňaté dáta*, dla ktorých terajší biskup nitriansky obetoval od roku 1894—1904. na patronátne kostoly 77.202 90 korún, za ten istý čas na fary 63.441 68 korún, roku 1905. 22.360 korún, roku 1906. 19.193 korún a roku 1907. 2584 korún. — Obetoval ďalej na budúce opravenie chrámu katedrálneho 50.000 korún a na školy svojho patronátu, — čo je nie jeho, ale patričných cirkevných obcí povinnosťou — 88.271 16 korún, čo všetko súhrnom učiní 321.052 74 korún.

Poznamenávam, že v tomto sú len príspevky na patronátne kostoly atď. *Z milodarov*, ktoré za ten istý čas činia 712.394 24 korún, na *nepatronátne kostoly* obrátené bolo 66.354 korún 72 halierov.

Jakým právom ho teda podozrievajú «Ludové Noviny», že jeho «dôchodky nestačia ku prispievaniu ozdobenia chrámov Božích?»

Po druhé: Zlomyselná nepravda je, že biskup assignoval z Palugyáiho fundácie *za seba* a že on na ten bohumilý cieľ neobetoval nič. V sedemnástom obežníku biskupa nitrianskeho z roku 1907., v ktorom je výkaz obetí na tento cieľ, na prvom mieste je biskup s ročnými 2000 korunami a príspevok z Palugyáiho fundácie je uvedený výslovne ako z tej a nie za biskupa. Prečo že zamlčaly «Ludové Noviny» okolností tieto?

Po tretie: O nitrianskom biskupovi každý vie, že nie len teraz pre svoju starobu, ale ani predtým po žiadnych kúpeľoch a po žiadnych zábavách nechodil, život svoj trávil väčšinou v svojej rezidencii, z ktorej vychádzal len na birmovné cesty a snáď na biskupské konferencie.

Jakým právom ho teda podozrievajú «Ludové Noviny», že troví svoje majetky po zábavách?

Po tomto všetkom pýtame sa ct. redakcie «Ludových Novín», či nevidí v tomto zlomyselnosť asíce zlomyselnosť socialdemokratických časopisov, ktoré na spôsob športu prevádzajú nápady na cirkevných hodnostárov, málo sa starajúc o to, či to, čo o nich napíšu má základ, alebo nie; ktorých hlavným cieľom je len zničenie úctu v lude v oči auctorite cirkevnej.

«Ludové Noviny» však, ktoré tak horlive rozbehly sa na obranu Tolstojana proti vraj: «hnusným a hrubým nápadom Národných Novín» mali by si aspoň rozmysleť, keď už napádajú biskupov, či ich nenapádajú «hrubým a hnusným spôsobom».

J. B.

Krvožížniví socialdemokrati.

Posiaľ si socialdemokrati zaslúžili meno červených. Od teraz im nikto neurobí krivdy, keď ich pomenuje vzteklými krvožížnivicami. Žižnia oni skutočne po krve a to tých ľudí, čo sú povolani udržiavať poriadok spoločenský. Od tých čias, čo napadli katolíkov pri pochode na Andrásyho ceste, jednoducho vydržiavajú shromaždenia na mnohých miestach a po shromaždeniach v čas nočný tiahnu po uliciach hlavného mesta s veľkým krikom a dovedli to už tak ďaleko, že ani životy ani majetky obyvateľstva neni sú pred nimi v bezpečnosti.

Vo štvrtok, 8. októbra oznámili zas socialdemokrati a to hneď dvaadvadsať shromaždení naraz. Hlavný kapitán tieto oznámenia nechal v známosť a vydržiavanie shromaždení nepovolil preto, pokiaľ z dôverného miesta tú zprávu obdržal, že povereníci socialistov v organizáciách rozdávali revolvery a už od týždňov poburovali robotníctvo v tom smere, aby po shromaždeniach po uliciach demonštrovalo. Prv ale, než by hlavný kapitán svoj zakazujúci výrok bol vyniesol, k sebe dal zavolať svolávateľov shromaždení a dal im na vedomie, že pokiaľ účastníci podobných shromaždení v najbližšom čase po skončení shromaždenia sa nerozišli v pokoji, ale po meste hlučné demonstrácie robili, súkromné majetky kazili a policajtov, ktorí ich vyzvali ku pokojnému rozídeniu sa, s revolvermi napadli a pokiaľ z týchto udalostí dá sa predpokladať, žeby sa podobné výtržnosti i po teraz zamýšľaných shromaždeniach opakovali, shromaždenia náchylný je len pod tou podmienkou povoliť, jestli svolávateľia prevezmú na seba zodpovednosť ohľadom toho, že sa robotníctvo po shromaždení zaraz v poriadku rozíde. Svolávateľia s odvolávaním sa na to, že po skončení shromaždenia ich vplyv na massy robotníctva prestáva, podmienku hlavného policajného kapitána neprijali, následkom čoho hlavný kapitán oznámenie shromaždení nechal v známosť a vydržiavanie týchže zakázal. Na to vodcovia socialdemokratov rozposlali po všetkých fabrikách hlavného mesta tlačené vyzvanie toho obsahu, že pokiaľ sú shromaždenia zakázané, aby robotníctvo večer o pol ôsmej ustanovilo sa vo veľkých húfoch na uliciach.

Asi okolo ¼ na 9. hodinu večer tiahli socialdemokrati od mestského lesika Andrásyho cestou smerom ku Oktogonu, kde pod vedením kapitána Bóniša asi sto peších a asi pätnásť policajtov na koňoch čakalo socialdemokratov. Keď títo došli na Oktogon, zrazu sa z ich radov výstrely ozvaly, následkom ktorých traja policajti popadali z koní. Jedného z nich, Jozefa Benesika guľa

trafila do ramena, druhému postrieli koňa, ktorý i policajta stiahol so sebou a tretí policajt sa tiež cez tohoto postriehajú koňa prevrhol.

Demonštranti medzitým ustavične strieľali na policajtov, čo trvalo asi za desať minút. Konečne ale svojou rezervou posilnená polícia rozohnala luzu, z ktorej asi štyria ľudia boli ranení, jeden od výstreľu a traja šablou po hlave.

Policaj polapila pri tej srážke 28 socialdemokratických robotníkov a predstavila ich hlavnému kapitánovi, kde ich zatkli a zaviedli proti nim pokračovanie.

Židovskí vodcovia na rytierstvo jejich «elvtáršov» dávali sa zo susednej kaviarne,

Proti vodcom krvožižnivých socialdemokratov vedie sa prísne vyšetrovanie. Pred týmto ale žid Manó Buchinger uvrzol do Brüsselu a redaktor krvožižnivého plátku: «Népszava», ufrkol do Talianskej.

«Ludové Noviny» a «Slovenský Týždenník» ešte aj vzdor tomuto oslavujú krvožižnivých jejich «elvtáršov».

POLITICKÉ CHÝRY.

Z delegácií.

Jeho veličenstvo kráľ prijal vo štvrtok, 8. októbra na poludnie vo výsluchu najprv delegátov rakúskych a za tými delegátov uhorských. Delegácie zahájil jeho veličenstvo rečou, z ktorej to vysvitá, že vojny na tento čas nebude.

Uhorskí delegáti držali v štvrtok prvé zasadnutie, v ktorom po voľbe predsedníctva a úradníkov ministerspoločných financií, barón Burián predostrel spoločný rozpočet na rok 1909., ktorý je o devätnásť millionov vyšší než tohoročný. Väčšia časť tohto obnosu obrátená je na sriadenie officierských plátov a na polepšenie stravy mužstva. Hlavné položky spoločného rozpočtu sú nasledovné:

Zahraničné ministerstvo potrebuje	...	13.366.584	kor.
Výdavky vzrástly o	...	400.037	«
Spoločné ministerstvo vojny potrebuje	...	388.283.007	«
Výdavky vzrástly o	...	19.472.623	«
Spoločné finančné ministerstvo	...	4.554.417	«
Výdavky vzrástly o	...	36.551	«
Spoločná účtovná stolica	...	337.646	«
Výdavky vzrástly o	...	70.000	«

Spolu potrebuje sa 406.840.098 kor.

Z tohto sa odtiahne dôchodok zo spoločného colného územia v obnose 151.338.259 kor.

Ostane nezaokrýta potreba 255.501.569 kor.

Z tohto v roku 1909. spoločne zaokrýť sa majúceho obnosu na krajiny sv. koruny uhorskej dľa kvotového 36,4%-ového kľúča pripadne 92.003.571 korún 12 halierov, na krajiny zastúpené v rakúskej ríšskej rade dľa 63,6%-ového kľúča 162.498.997 korún 88 halierov.

Rozpočet Bosny a Hercegoviny zostavený je nasledovne:

Riadne i mimoriadne príjmy činia
súhrnne kor. 71.320.483

Riadne i mimoriadne výdavky činia
súhrnne « 71.299.013

Zvyšok činí: kor. 21470

Spoločný minister financií zároveň predostrel aj záverečné účty, z ktorých vysvitá, že roku 1906. po dlžnosť dvoch štátov bola o 140.910.568 korún menšia; roku 1907. výšok úveru ale obnáša 138.198.813 korún. Zvyšok Bosny a Hercegoviny roku 1906. obnášal 1.395.116 korún.

Ako páni vykrúcajú.

«Ludové Noviny» sa niako nemôžu nad tým uspokojiť, že tá volebná reforma, ktorú krvožižniví «elvtárši» jejich kdesi ukradli, není celkom po jejich chuti. Bluznia preto do sveta: «ako vraj páni vykrúcajú a ako páni lži». Néppártistov pravda by tiež chceli zavrátiť. Že najlepšej vedia vykrúcať a najnehanebnejšie ľhať známi páni «Ludových Novín», to vie celý svet. Škoda by bolo o tom viacej písať.

«Ludové Noviny» a španielsky kráľ.

Pritomne, keď Manó Buchinger a Garbai od «Népszava», skutoční radcovia «Ludových Novín» ufujazdili pred súdom do cudzozemska, v nešeredných rozpakoch odvolávajú sa «Ludové Noviny» i na samého španielskeho kráľa. Aj ten je vraj proti plurálnemu hlasovaniu právu. Nuž kedy že boli Skycák alebo Blaho na audiencii u španielskeho kráľa, keď aj to vedia, čo si on o volebnej reforme myslí? Netárajte že ľudkovia, lebo vás svet ešte viacej, ako posiaľ vysmeje.

Kossuthisti a ľudová strana.

Hlavný orgán néppártu «Alkotmány» vraj nehanebne lže, pán Beniczky, pán Szmrecsányi a dr. Csernoch či zadržia, čo slubili vo svojich okresoch. Toto píšu «Ludové Noviny» a vyhrážajú sa osvietenému pánu biskupovi čanáskemu Csernochovi, aby zadržal čo slúbil. «Ak nechce, aby biskupský sbor, jehož autorita je skrze takých biskupov, ako je Párvy, Rainer a Bende i tak veľmi porúchaná, ešte viac utrpel». Nuž páni od «Ludových Novín», dobre si zapamätajte nasledovné: «Alkotmány» nelhal, ani nelže a nikdy sa nemieša do vašeho remesla, ktorí len zo lže žijete. Pán Beniczky a Szmrecsányi sú ľudia statoční, s ktorými sa ani jedon z vás v žiadnom ohľade merať nemôže. Autoritu biskupského sboru podkopávajú nie biskupi Párvy, Rajner a Bende, lež podkopávajúte vy a k tomuto cieľu spájate sa so židmi a krvožižnivými socialdemokratmi.

Z CUDZOZEMSKA.

Srbsko. Následkom annexie Bosny a Hercegoviny, Srbsko by bolo chcelo opovedať vojnu Uhorsko-Rakúsku. Veľmoci ale napomenuly srbskú vládu k pokoju a uhorsko-rakúske monitory, kanónmi opatrené vojenské lode, na Dolnom Dunaji nemálo prispely k tomu, že sa ohnivi Srbi chytili lepšieho rozumu a dajú pokoj. Vojny teda nebude.

BESEDNICA.

Však keď príde otecko domov...

(Dokončenie.)

Stalo sa, že vo vianočný večer bola veľká spoločnosť u matky. Vianočný stromček skvel sa v úplnej svojej pompe. Veľa sviečiek horelo na ňom a bol plný s peknými darmi. Irma bola blažená. Ani to nevedela, čoho sa má dotknúť prvej z pomedzi mnohých vecí. Ani na malého Janka nezapomenula jeho macocha. Dostal celý paklík cukrového. Okrem toho mu dovolila, že mohol prísť pozrieť vianočný stromček. Bojazlive sa chytil Marišinej sukne a tak postál pri dveroch. Oči len tak sa mu leskly od túžby, keď videl ten lesk, čo sa rozplýval s vianočného stromka v s hodváhom zariadenom salone.

Irma pristúpila ku nemu. Mala v ruke jednu umeleckú bábiku; takmer bola taká, jako ona sama a mala také pekné, hodvabné šaty, jako nejaká kráľovská slečna. Namyslené malé dievča od hlavy do päty premeralo vo vetkých, čiernych šatoch oblečeného mládenčeka, potom blahosklonne rieklo k nemu:

— Vidíš, jakú peknú bábiku som dostala! Pozri, jaká je veľká a jaká ťažká. Či ju vládzeš zodvihnúť?

Janko túžebne vystrel vycívené ruky po bábike. Potom, jako nemotorne chytil, v rozčulení svojom vypustil ju z ruky a hlava porcellánovej bábiky zlomila sa na dvoje na dlážke.

Irma začala revať, na čo matka pribehla ta:

— Pre Boha! Čo ti je duša moja? No, pozri toto naničhodné štena! Nuž či nezabil bábiku! Toto decko vždy len škodu robí. Pakuj sa hneď von!

Hostia bedákali, medzitým Mariša chytila za ruku predeseného Janka. Irmu nebolo možné utíšiť. Tak revala, jako by ju boli drali. Janička už viedla Mariša von, keď sa chlapček obrátil:

— Neplač, Irma. Však keď otecko príde domov, kúpi ti druhú bábiku.

Ale toto už v salone nepočuli. Len sluha začul, ktorý niesol práve čaj na tácke.

Rehotajúc sa obrátil ku Mariši:

— Čo fanatizujete to decko? Prečo mu nepoviete, že jeho otec nepríde viac domov, lebo zomrel.

Mariša s jedom hľadela na sluhu. Janko ale vážne, bez slova hľadela za ním. — Celkom bol zarazený. Maličké jeho srdce prudko bilo pod vetkými, čiernymi šatami.

V noci potom, keď bezo sna hádzal sa po posteli, na raz sa len ozval:

— Mariša! Teda opravdu zomrel otecko? Nepríde viac nazpät?

— Otecko je v nebesiach, dieťa moje! — riekla stará služka. — Ale jestli bude Janko poslušné, dobré dieťa a nebude plakať, uvidí otecka a vtedy budú vždy spolu. Nikdy viac sa nerozlúčia.

Chlapček so šesť ročným svojim rozumom nerozumel vec a ani sa v nej neuspokojil. V túto noc sotva čo spal. Vždy mu znely v ušach sluhove slová. Že ho fanatizujú! A otecko neprišiel viac nazpät. Drevený koň tam bol pri ňom v posteli. Krčovite ho stískal s malou svojou pästou.

Na druhé ráno, keď sa na chodbe potkal s Irmou, rozmazanému malému dievčatu pri videní chlapca prišla na rozum včerajšia ľútosť za bábikou a zase začalo plakať.

— Tento naničhodný Jano, rozbil mi bábiku; Id preč, ty zlý chlapček!

Oh, Bože môj! — riekla matka vyjdú z izby. — Toto chlapčisko mi je len na oštaru. Zas rozplakalo to moje dieťa. Naničhodné, zlé decko!

Janko vošiel do čeladníka a začal rozmýšľať. Zmätené postál pri posteli a merave hľadela napred seba. Že je on zlé decko! Jestli ale je zlý, vtedy neuvidí svojho otecka. To hovorí aj Mariša. Dlhو premýšľal. Musí napraviť včerajši svoj hriech. Chytil malého dreveného koňa a vovliekol ho do izby, kde bola matka spolu s Irmou.

Dieťa bojazlive postálo vo dverách. Macocha zrevala naň:

— Čo chceš?

Malého mládenca hrdinská smelosť zaujala. Pristúpil ku Irme a podávajúc jej koňa riekol:

— Tu máš, Irma! Dám ti ho za tú bábiku. Len sa na mňa nehnevaj, lebo ja nechcem byť zlý. — Od otecka som ho dostal... prisľúbil mi, že mi aj husára donesie. Ale Peter to hovorí, že nepríde nazpät, lebo zomrel. Tu máš... Od otecka som ho dostal...

S trasucou sa malou rukou podával jej koňa, kdežto dievča váhajúc hľadelo na neho.

— Ježiši môj! — riekla matka. — Tieto sentimentálne výjavy Mariša mi zriaďuje. Ešte ma učiní nemocnou. Potrebuje Irma tvojeho koňa! Daj nám pokoj! Choď s ním do...

Dievčatu tvár sa rozplamenila a pernými začalo mu mykať. Potom zahaňbené vyšlo z izby. Macocha hľadela za ním a videla, že chudé, malé plecica trasú sa mu od plaču, jako s drobnými nohami kráčalo po vykladanej chodbe. Koňa stískalo v ruke.

Macochu na okamih lepší cit opanoval a prvá jej myšlienka bola tá, že zavolá dieťa nazpät. Ale v druhú minútu už zapomenula na celú vec.

Na druhý deň ale si popakovaly veci a spolu s Irmou odcestovaly do kúpeľa.

Janko zostal doma so starou Marišou a s malým dreveným koňom, čo mu otecko priniesol.

*

Matka a Irma dlho tam zostaly. Pochodily Rivieru a všade sa zabávaly veľmi dobre. Len po veľkej noci prišli domov.

Keď potom zosadly z koča, v jedálni prijala ich Mariša.

Stará slúžka mala na hlave čierny ručník, hlboko na očiach stiahnutý. V ruke čosi stískala. Tak postála pred svojou paňou a začala potichu hovoriť.

— Tu je drevený kôň. Janko ho posielal slečnej Irme...

— Čo chcete? Nerozumiem! — zkríkla na ňu nervozne pani.

— Janko posielal! — pokračovala stará Mariša potichu.

— Nuž a on kde je?

Mariša s podivnou spokojnosťou odpovedala:

— Janko zomrel... Pred včera sme ho pochovávali. Odkedy sa dozvedel, že jeho sladký otecko nepríde viac nazpät, jako by boli to dieťa vymenili. Nejedol, nespál. Ešte ani nehovoril, len ustavične rozmýšľal. Keď by bol aspoň plakal! Ale ani len slzu nevypustil po celý ten čas. Keď som sa ho pýtala, čo mu je, objal ma a pritiskal ku mne horúcu, malú hlávku. Len v posledné dva dni si ľahul. Zrazila ho choroba, ktorú dostal od ľútosti. Privolala som mu aj lekára, ale mu nevedel pomôcť. Pol hodinou pred svojou smrťou zavolať ma ku posteli a to mi povedal:

— Tu je môj koniček, čo som dostal od otecka. Dajte ho Irme a povedzte jej, že jej ho posielam za tú rozbitú bábiku. Proste aj mamu, aby sa na mňa nehnevávala, lebo ja nechcem byť zlý! Ja chcem otecka vidieť...

— To boli jeho posledné slová.

Stará slúžka nemohla viac hovoriť. Hlas jej vypovedal službu.

Pekná pani nemo, zbládnutá stála pred ňou. Prišiel jej na rozum ten výjav, keď jej malý chlapec ponúkal koňa a ona ho vyhnala z izby. Irma hľadela kde na matku, kde zas na Marišu. Zjavne neporozumela vec. V izbe bolo sviatočné, hlboké ticho. Len utlumené klepanie stenových hodín bolo slyšať. Stará žena s jednou rukou zachytila sa stola, druhú ruku ale povzniesla ku tváry a začala ticho plakať...

Macocha nemohúc znieť trápny tento zjav, vyšla z izby a... zostala predsa len macochou, jako mnohé iné...

Jožina.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ 12. októbra prítomný bol na slávnostnom odhalení sochy nebohého arcikniežata Rudolfa. Ku tejto slávnosti prišla do hlavného mesta aj arcikňažna Štefánia, manželka grófa Eleméra Lónyay a dcéra jej Alžbeta, manželka kniežata Windisch-Graetza. Po popoludní o 4. hodinách navštívil jeho veličenstvo arcikňažnú Štefaniu a jej dcéru Alžbetu v hoteli, kde boli zostúpily a pomeškal u nich vyše pol hodiny.

Chýry z biskupstva košického. Z príležitosti menín jeho veličenstva kráľa, osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbric slúžil v sídelnom chráme s veľkou assistenciou slávnostnú svätú omšu. Kázeň držal pápežský protonotár, kanonik a farár Ondrej Kozora. Ku pocte jeho veličenstva kráľa dal osvietený pán biskup obed, ku ktorému povolani boli cirkevní, vojenski svetski honostári. — Dňa 8. októbra vysvätil osvietený pán biskup absolvovaného bohoslovca Štefana Hornyák za kňaza, popoludní odcestoval do Szikszova a ešte v ten deň navrátil sa domov. — Edmund Medveczky, pápežský protonotár a veľpraepost kapitule slávil 4. októbra 50-ročné jubilám svojho vysvätenia za kňaza. Veľkých zásluh jubilant prv než ostal kanonikom, cez 28 rokov bol dekanom a farárom v obci Boldogkőváralja. Celkom v tichosti chcel prežiť tento pamätný deň. Bývalí jeho veriaci, okresné, ba takmer celého biskupstva duchovenstvo, pripravili jubilantovi veľkolepé slávnosti. V obci, v ktorej tak dlho blahonosne účinkoval, viedli ho v slávnostnom sprievode medzi radmi 100 družičiek do kostola. Pri svätej omši povedal dojímavú kázeň kanonik a farár zo Szepsi Ondrej Magóczy. Po službách Božích pozdravili jubilanta na fare patroni gróf Zichy a gróf Pálffy, celé okresné duchovenstvo, 200 duchovných biskupstva a osvietený pán biskup pozdravili oslavovaného jubilanta z čiastky telegrafične a z čiastky v listoch. Po zakončenej slávnosti jubilanta odprevadilo početné banderium na železničnú stanicu. — Spolok sv. Imricha držal 2. októbra svoje prvé shromaždenie po prázdninách a vyvolil jednoglasne svojich úradníkov. Za predsedu vyvolený je Filip Brundl, notár kráľovskej tabule. Po voľbe nasledovala spoločná večera. Členovia spolku zriadili 3. októbra medzi sebou marianskú kongregáciu a 4. októbra boli na poklone u osvieteného pána biskupa, akožto u svojho protektora. Predseda spolku pozdravil osvieteného pána biskupa krásnou rečou, na čo pán biskup odpovedal, že i na ďalej chce byť podporovateľom a ochrancom spolku. — Doterajši vyslanec zo stránky duchovenstva na katolícku autonomiu

pre starobu a chorľavosť zložil svoj mandát. Z naloženia osvieteného pána biskupa, v jasenných kongregáciach vyvolený má byť nový autonomiálny vyslanec duchovných a na toto — ako slyšať — výhlady má kanonik a farár zo Sepši Ondrej Magóczy.

Valné shromaždenie spišskej stolice. Právmocnosť spišskej stolice vydržovala minulé dni valné shromaždenie v Levoči. Predsedajúci hlavný župan, Gejza Salamon oznámil, že verejno-zdravotnícky dozorca, vyslanec ministerstva, dr. Pavel Kerekes, po tieto dni príde do stolice, aby na hranici krajiny porobil potrebné ochranné poriadky proti cholere. Valné shromaždenie s radosťou pozdravilo ministra orby, Ignáca Darányiho, lebo s nákladom osemstotisíc korún medzi Štrbským plesom, Smokovcom, Tátralomnicom a Barlangligetom dá vystaviť električnú železnicu.

Nemocnica universít. Nemocnicu budapeštianskych universít na Üllőjskej ceste v nedeľu otvorili za Veľkej slávnosti, na ktorej jeho veličenstvo kráľ zastupoval arciknieža Jozef. Nemocnicu odovzdal svojmu povolaniu arciknieža Jozef, ktorý si potom obzrel miestnosti moderne zariadenej nemocnice.

Nešťastie v synagoge. V Máramarosszigete v tamojšej synagoge orthodoxov udalo sa 5. októbra veľké nešťastie. O 7. hodine, keď z príležitosti veľkých židovských sviatkov asi tritisíc veriacich bolo v synagoge, odrazu sa rozniesol chýr, že horí. Medzi nastrašenými ľuďmi povstala nesmierna tlačienica a tí, ktorí sa pred udajným ohňom nemohli zachrániť dvermi, oblokami povyskakovali. Styria ľudia zomreli a asi štyridsiati utrpeli väčšie-menšie úrazy, z ktorých pozdej styria zomreli. Vyšetovanie je zavedené.

Pozor na zbraň. 20-ročný Michal Tomik v Dolných Lovčiciach prišiel akosi ku starej pištoľi. Chcel vyprobovať, či dobre strieľa, ale sotva že raz z nej vystrelil, pištoľ rozhodilo a Tomikovi celú ľavú ruku rozdrúzalo.

Cisára Menelika porazilo. Z Paríža oznamujú, že dľa zpráv prichodiacich z Abyssínie, cisára Menelika porazilo na pravý bok. Následkom tohoto kniežatá v rýchlosti povolali do sídelného mesta, aby boli prítomní pri pokoronovaní dediča trónu.

Zemetrasenie v Sedmohradsku. Na juhovýchodných stranách krajiny, vo viacerých stolicích Sedmohradska pocítili v minulý týždeň silné zemetrasenie. Väčšie nešťastie sa síce neudalo, ale strašný prírodný zjav na všetky strany zapríčinil veľké zdesenie. Zemetrasenie pocítili v tom istom čase aj na viac miestach Haliče, Bukoviny, Rumunska a Ruska.

Dynamitový nábitok. V obci Ant (stolica Bihar-ská) sedliacky šuhaj Alexander Szénási, ktorý teraz vslúžil vojenčinu pri veľkováradskom delostreleckom pluku, svojim pokrevným, ktorí sa síšli v dome jeho otea, ukazoval jeden dynamitový patrón, ktorý z kasárne doniesol domov. Nábitok v ruke Szénásiho vybušil, Szénásiho, jeho sestru Žofiu a istého Štefana Bódiša nebezpečne ranil. — Dom sa od prudkého vý-

buchu srútil a v ňom sa baviaci ľudia všetci boli ťažko ranení.

Ohne. V obci Csapod (stolica prešporská) zúril strašný oheň. Stodvadsať domov zhorelo. Ohňu padly v obeť i dve ženy. Okoliti hasičia a ľud si nevedeli dať rady s ohňom, ktorý sa vo veľkom vetre so strašnou rýchlosťou rozširoval. Oheň povstal v pondelok popoludní a trval až do stredy rana. Knieža Mikuláš Esterházy spolu i so svojou manželkou v noci šli na pohorenisko a oškodeným poskytli peňažnú podporu. — V tom istom čase vypukol oheň aj v susednej obci Czirák, kde má majetok dvorný hlavný maršall, gróf Cziráky. Oheň znivočil tridsaťdva domov. Viac dielok zmizlo. Škoda činí asi stotisíc korún.

Chýry zo Spiša. Smrteľné nešťastie potkalo dňa 26. septembra novoveského stolárskeho majstra, Štefana Gyurszkyho. Obloky a dvere viezol do Velbach, medzi Iglovom a Markušovcami sa ale kone na jednom mieste zľakly, odskočily a voz sa vyvrátil, pričom úbohý Gyurszky tak ťažké rany utrpel, že ešte toho istého dňa večer zomrel. — V Markušovcäch vyvolili za rim, kat. organistu-učiteľa Jozefa Vartovnika, tamojšieho rodáka. — V Levoči dňa 2. októbra v noci dve stodoly zhorely.

Nakazenie slezinnou sneťou. V obci Gönc (stolica Abaujtorňa) obecný býk minule za podozrivých príznakov zahynul. Mestský zverolekár pomocou mäsiara Rótha býka pitval a ustálil slezinnú sneť. Mäsiar sa od choroby nakazil a na tretí deň v košickej nemocnici zomrel. Mäsiarovu krv cieľom chemického preskúmania poslali do Budapešti. — I pitvajúci zverolekár onezdravel, ale ho v hlavnom meste úplne vyliečili.

Utvorenie novej obce. Minister vnútorných záležitostí, gróf Julius Andrássy dovolil, aby sa obce Malá Vieska a Štubňa v stolici turčianskej spojily v jednu obec, ktorá obdrží meno «Stubnyafürdő».

Železničné nešťastie. Zo Segedína v nedeľu popoludní o 1/23. hodine do Aradu idúci osobný vlak aradsko—čanádskej železnice na stanici Pécska následkom chybné postavených výhybiek večer o 6. hodine 20 minút vbehol do jedného šibujúceho nákladného vlaku. Vozne sa dolámaly. Vodič vlaku Anton Szabó, Štefan Krajczár a Ján Hajóc, kupei na kone z Pécsky, zomreli. Pätnásť osôb bolo ranené; viacerých z nich ešte v noci odviezli do nemocnice v Arade.

Chýry zo Šariša. Prešov: Ako sa dozvedáme, z príležitosti veľkej púte, ktorú Krajinský Literárny Pázmány Spolok ku jubilauným slávnostiam svätého Otea pápeža Piusa X. viedol do Ríma, tých, čo sa zo Šariša ku púti pripojili, predstavil svätému Otcovi praepošt farár prešovský Adalbert Zaborovszky. Pútnikov z košického biskupstva a iných stolíc viedol bývalý farár z Palonca, Valent Ruzsnyák. — Výstava ovocná, zahrádná a drúbeže od 3—6. októbra vydržovaná veľmi sa podarila. Pohľadlo ju 9000 navštevovateľov a drúbeže sa predalo za 3000 korún, čo je znakom toho, ak mnoho drúbeže bolo na výstavu poslané. — Vdova

Antona Bánó rodená Maria Fehéváry, 6. októbra zomrela v Budapešti a 9. októbra pochovaná bola v Presove. — *Budamér*. Matej Povszedly, tunajší učiteľ rim. katolícky pre úspešné účinkovanie svoje dostal od ministerstva výučby odmenu 200 korún, ktoré sa mu do budúceho platu zarátajú. — *Sárosszentmihály*. Gróf Georg Szirmay zomrel 1. októbra v meste Szerencs a pochovaný je v rodinnej krypte v Sárosszentmihályu. — *Abos*. Z príležitosti veľkého odpustu v nedeľu sv. Ruženca, vicedekan Edmund Konez, zariadil medzi známymi sbierku, ku podpore tlače. Nasbieralo sa 13 kor. 38 halierov. — Na zimných prednáškach spolku Széchenyiho bude aj Karol Eghy, praemonštratský kňaz z Košíc poučné prednášky držať z fyziky. — *Kajata*. Alžbeta Szopko rodná Stofán, dľa dávnej žiadosti svojho srdeca zriekla sa na smrteľnej posteli Lutherovho bludu a vrátila sa do lona cirkvi rimsko katolíckej. — *Audrásvágás*. Minulú nedeľu o pol 12. cez poludnie chytil sa z neznámych príčin jedon dom, v ktorom bola kréma a v krátkom čase zhorel na popol.

HOSPODÁRSTVO.

Stav poľného hospodárstva.

Dľa úradného výkazu Krajinského Gazdovského Spolku 1-ho októbra uverejneného, stav poľného hospodárstva po rozličných stranách krajiny je nasledujúci:

Arad. Po dlhých suchách konečne popršalo trochu, čo ku terajšiemu siatiu už veľmi bolo potrebné. Oziminy sa usilovne sejú.

Baja. Počasie je ešte vždy pekné a suché. Tieto dni ale aj hodne popršalo, čo ku siatiu a oračke až veľmi bolo potrebné. V lámaní kukurice a v obračkách sa pokračuje. Kukurice sa hodne urodilo. Vína bude mnoho.

Balassagyarmat. Pri chladných nociach panujú stále suchá, čo hatí sejbu na podzim. Kukuricu lámajú, málo sa jej urodilo.

Debrecen. Počasie je pekné, jasné. 27-ho a 28-ho septembra hojne popršalo. V jasenných hospodárskych prácach sa pokračuje.

Léva. Suché, teplé počasie. V posledných dňoch pršalo síce, lež veľmi málo. V jasenných prácach sa síce pokračuje, lež pre veľké suchá, sejba ide veľmi pomaly.

Miskolc. Posledné dni byly veľké vetry. Minulého týždňa trochu popršalo, čo už veľmi bolo potrebné. — Začína sa orať.

Nagybecskerek. Cez celý týždeň chladné, neprijemné počasie. — Posledné dni pršalo a dul veľký vietor.

Nagykanizsa. Počasie je dost prajné sejbu prevádzajú bez prekážky, žito a raž už aj schádzajú, kukuricu lámu, urodilo sa jej hojne.

Nagyszentmiklós. Ku jasenným prácam je počasie veľmi pohodlné. Kukuricu lámu. Urodilo sa jej 9—12 metrických centov na katastrálnom jochu.

Nagyvárad. Hojne pršalo 29-ho septembra, čo pri jasenných prácach veľmi osoží. Kukuricu lámu, urodilo sa jej dost hojne.

Nyitra. Počasie je stále jasné a suché. — Sejba preto ide veľmi pomaly. Niekde vôbec ešte ani nesejú. Vykopávanie cukrovej repy vykonáva sa s veľkou škodou, pretože pre veľku suchotu sa repa v zemi zalámuje. Úroda repy je zlá, tak že pri nej gazdovia len ztratu majú.

Nyiregyháza. Stále dujú vetry a je veľmi sucho. Minulé dni popršalo trochu, čo zvlášte siatinám veľmi osoží.

Szatmár. Kukuricu lámu. Urodilo sa jej hojne, zemiakov sa tiež dost hojne urodilo. Repa na krmu je ale slabá. Ovocia sa hojne urodilo. Operačky sa začaly. Vína je stredne. Doháňu sa tento rok hojne urodilo.

Temesvár. Počasie je pekné, chladné. Oračka a sejba je v celom prúde. Tieto dni popršalo, čo sejbe veľmi osoží.

Versez. Lámanie kukurice zakončili. Začali oračku na podzim.

Zalaegerszeg. Minulé dni popršalo, čo veľmi osožilo podzimným. Včasná sejba už schádza. Operačky sa začaly. Vína sa hojne urodilo, nemá ale ceny.

DOPISY.

Leszéte (Podola, nitrianska stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte prepustiť priestoru môjmu dopisu v našom mišom «Kreštan»-e.

Naša obec, chvála Pánu Bohu, v každom ohlade prekvitá. Máme úverkový, potravný a gazdovský spolok, všetko to založil — a s výborným úspechom vedie miestny pán farár, Justin Bieliczky. Že náš ľud mnoho dobrého môže dakovať tým spolkom, to u nás každý vie a cíti, len Adam Gučík rychtár, tatičko obce — jako sa on sám menuje — nechce o tom vedieť. Ba ešte by chcel aj špiny nachádzať na tie spolky a ľuďom do hlúpych nadáva, že spolky, to jest seba samých podporujú. Tento tatičko obce by teda chcel, aby ľud katolícky židov podporoval. Hľa, po perí poznať vtáka tak aj my jeho. Ku sklepu sa on rozumie, jako kura ku pivu. Je on ináč chlap rozumný, obľubuje kuráciu pe-

čienku, preto si raz aj sklep otvoril, aby vraj aj on mohol kurence jedávať, nuž ale sklep viesť je ťažšia vec, jako s ošípanými kupčiť, to sa mu nijak nehodilo. Poháriky prázdne on neľúbi, a pri takom jednom posedení sa o pár litrov vína stavil, že do rána dá v dedine jedon mostek rozhádzať. Aj sa tak stalo, stavku vyhral; most je zas postavený. Takto hľa ten tatičko ukazuje svoju moc v obci. Iní smrteľní ľudia nesmejú mať pajty (stodoly) pri stavaniach, on si dal pajtu v prostred dediny vo dvore vystaviť. To len tatičko obce môže a smie urobiť, zaiste mu to mamička obce dovolila.

Silu má náš rychtár náramnú; kto sa do jeho rúk dostane, ten z celou hlavou neujde. Aj toho roku v Novom Meste pomazal hlavu jedného občana a to zo svojej rodiny. S týmto skutkom zaiste aj novomestským krémárom chcel ukázať, že on, jakožto tatičko obce, krásny príklad dáva svornosti, pokoja a poriadneho držania. — Šťastie, že si ho naši občania neberú za zrkadlo ani v tomto a neni sú bitkári.

Nedávno, v nedeľu, mala naša mládež v miestnosti gazdovského spolku zábavu. Mládež sa o 10. hodine večer, jako sa patrí rozošla. Sklepár, ktorý tam obsluhuje, tiež už chcel ísť na odpočinok, ale tatičkovi sa ešte nechcelo spať. Proti zákonu a poriadku si tam dal ešte vyhrávať, sklepára tam držal vyše pol noci a ešte táral do sveta dve na tri proti spolku a jeho vedeniu ten človek, ktorý neni hoden ani do šlapaje stúpil nášmu vodcovi, pánu farárovi.

Pol roka budú včul v našej obci pracovať traja úradníci, aby do poriadku priviedli pozemkovú knihu. Obec im musí dať aj kanceláriu. Jednotliví pýtali od obce za miestnosť aj 50 korún mesačne a pán farár prepustil veľkú izbu spolkovú na celý pol rok za darmo. To si pán rychtár tiež nevie vážiť a od spolku, ktorý niekedy ľad potrebuje, nemilosrdne inkassuje ročite 10 korún. Týchto 10 korún nebolo v počtách pod týmto názvom.

Jedným slovom, my občania sme už zkusili, že náš pán rychtár neni ten opravdivý tatičko našej obce. Máme chvála Bohu zariadenú katolícku Jednotu, postaráme sa o to, že pri budúcej voľbe si nášho človeka z Katolíckej Jednoty vyvolíme za rychtára.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Jednotár.

Vágbeszterce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosíme o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

V nedeľu, 4. októbra, na sv. Ruženca bolo u nás veľké shromaždenie «Jednoty Katolíckeho Ľudu», na ktoré nás už deň predtým upomínaly na kostole veselo vejúce zástavy.

Myslíme, ct. čitateľa «Kresťana», že vám to milé bude, keď vás o tomto shromaždení obsirnejšie upove-

domíme. Po poludní tohoto dňa o 1-ej hodine, sprevádzaní hudbou našich hasičov pod našou bielou zástavou a pod zástavami nacionálnymi — ktoré mali nápis «Jednota Katolícka» — išli sme v ústrety na toto shromaždenie so svojimi duchovnými približujúcim sa veracim z celého okolia a všetci naraz vstúpili sme do pekného parku okolo kostola sa rozprestierajúceho, ktorý bol vyznačený čo miesto odbývať majúceho sa shromaždenia. Miesto pre rečníkov prichystané obstáli naši povážskobystrický hasičia. Zo stránky duchovných prítomní boli: dôstojní páni Jozef Janecz a Jozef Turcsek dekaní farári, Ján Mihályfy farár vizsolajský a Michal Bélik farár udičský (Kisudvar), Michal Balázsovits kaplán predmierský. Videli sme tu pánov učiteľov a celú intelligenciu tunajšiu a z okolia.

Shromaždenie začalo sa hymnou, ktorú prednášali predmierska a povážskobystrická hasičská hudba. Shromaždenie zahájil pán dekan farár, Pavel Pálffy, čo predseda, so zápalistými slovami; potom predstavil Ľudu pána veľkomožného dr. Emila Gyuriss, krajinského vyslanca a velebného pána kaplána Augusta Gramantik, čo rečníkov a vyzval ich, aby prevzali slovo. — Na to pán dr. Emil Gyuriss v prekrásnej reči povzbudzoval prítomných, aby neváhali sjednotiť sa ku obrane svojej svätej viery a to s takým pekným výsledkom, že rečou svojou uchvátil všetkých prítomných, ktorí ustavičnými potleskmi dali na javo svoju oduševnenosť. Augustín Gramantik zas v krásnej reči vysvetľoval ciele Jednoty, predniesol i iné Ľudu potrebné poučné veci; napokon napomenul prítomných, aby národniarov nepočúvali. Národniarov zase prosil, aby zkazonosné svoje zmysľanie zanechali, odvrátili sa od «Slovenského Týždenníka» a «Ľudových Novín» a čítali len v kresťanskom duchu písané nviný. Po týchto krásnych rečiach Jednota Katolíckeho Ľudu s veľkým a všestranným oduševnením bola utvorená.

Hneď na mieste vstúpilo do Jednoty 150 členov, ktorí členovské príspevky zaplatili, mnohí sa prihlásili a mnohí sa chystajú prihlásiť. — Z týchto 53 patria do farnosti povážskobystrickej. Tak teda včul Jednota Katolíckeho Ľudu u nás má 293 členov a títo všetci už aj obdržali list členovstva s 5., 6. a 7. sošitom; 30 je ešte takých, ktorí sa prihlásili a príspevky behom krátkeho času zložia.

Za miestneho správca je vyvolený pán dekan-farár Pavel Pálffy, Ľudovú kanceláriu vedie dr. Jozef Sztránovszky. Zastupiteľ správca je kaplán Alexander Rusz, za vodcov skupenín sú vyvolení: Štefan Lichtmann, ktorý mnoho zásluh má v organizácii Jednoty u nás, Jozef Remiš, Ján Kocián, Georg Králik, Jozef Gyugyák, Justín Janecz učiteľ, Martin Kolek učiteľ, Ján Valašik rychtár, Andrej Pohanka rychtár a Štefan Drevenák rychtár.

Z Vágváralja (Podhrad) dalo sa zapísať 38 prítomných za členov, z Peredméru 23, z Vizsolaju 22 a z Dolnej-Marikovej 14. — Miestny správca v Podhradi je pán dekan-farár Jozef Janecz, v Marikovej pán de-

kan-farár Jozef Weber, vo Viszolaji pán farár Ján Mihályfy, v Peredméri pán kaplán Michal Balázsovics.

Po shromaždení, ktoré pán dekan farár Pavel Pálffy zakľúčil krátkou rečou, bolo v chráme Božom poďakovanie «Te Deum laudamus» s litániami lauretanskými.

Keď toto sdeľujeme, zo srdca ďakujeme pánu dekanovi Pavlovi Pálffy, pánu dr. Jozefovi Sztrányovszky, pánu kapláňovi Alexandrovi Rusz, pánu Ladislavovi Migazzy, čo náčelníkovi našich hasičov a pánu kapláňovi predmierskemu Michalovi Balázsovics, spolu aj všetkým tu prítomným duchovným a iným, ktorí spomenutým boli na pomoci, že nám spôsobili tento radostný deň, ktorého pamiatka v srdciach našich na veky žiť bude!

S kresťanským pozdravom

Povážskobystrickí Jednotári.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

Koncom septembra skladal počet veľkomožný pán vyslanec krajiniský, Koloman Brestyenzky zo svojho blahodarného účinkovania asíce v sprievode poslancov Alexandra Ernzt, Bélu Csitáry a Edmunda Beniczky. Reč bola veľmi zaujímavá. Výjme jedného, aj židia prievidzskí všetci boli prítomní. Reč sa ľúbila aj pánu hlavnému slúžnemu, ktorý len tak pokrúcoval hlavou z podivenia nad nápadami vtípnymi tej výbornej reči.

Naše mesto je čisto ľudové, jakoby boli metlou vymetení tí svedomia a statočnosti politickej pozbavení liberáli, ktorí ľud len pri voľbe ľúbili poznať. Hovorila, že náš dobrý pán hlavný slúžny, Adolf Abaffy po novom roku vstúpi do kresťanskej ľudovej strany, ktorú za tú najlepšiu považuje v Uhorsku. Keď sa čo príhodi, zase napíšem.

S Bohom!

Občan.

Od Čachtíc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

S nami je to všeliako. Aj dobre, aj zle; dľa toho, jakú úrodu máme. Naša obec je veľmi ľudnatá. Je tu priveľa chudoby, veľa hoferov. Remeselníkov je tu tiež do sýtosti. Mnohí z nich sa chytajú rozumu; v lete idú do žatvy, v zime ale remeslo sprevádzajú a ta im groše hojne množí. Kedysi tu veľa zemanov bolo, ale sa už preriedili, jako slivky v októbri.

K našej fare nepatrí žiadnej filiálky; preto ale je tu dosť roboty, lebo je tu obyvateľstva do poltrefa tisíc. Ľudová strana tu dosť dobre stojí. Čo je zrno, to všetko vidieť pri voľbe s ľudovým perkom, len plevy padajú za rajtár ľudovej strany. Luteránov je tu málo, židia pomáľy miznú, hľadajú sa ta dostať, kde sa dá

lepšie prevádzať rebach. — Čo tu bol grófsky majetok, prešiel na žida Opringera, ktorého dcéra sa vydala za börzeánera do Francúzska. — Ovocia tu veľa býva, len že sa skoro všetko doma minie. Počasie tu máme veľmi pekné; jasenná oračka sa u nás všestranne usilovne odbýva.

S úctivým pozdravom

Tuhý ľudák.

Z Moraván.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Bydlíme neďaleko veľmi živej obce, Piešťan a u nás je predsa tak veľmi ticho. Staráme sa o každodennú výživu a o každodenný chlieb a o plnenie povinností a s tým sme aj spokojní. My sme všetci veľmi tuhí ľudáci; judášov liberálov tu neni. Náš pán farár skaličan Fraňo Novák, je horlivým duchovným pastierom. Aj teraz nám kúpil za svoje peniaze 160 výtiskov z diela «Sv. Izidor» rečeného, aby sme sa v tom do-brom, ku ktorému nás neprestajne vzbudzuje, ešte lepšie upevnili. Je to znamenité dielko, sta rukoväť sedliaka by to mal mať každý roľník a robotník v dome. Ja som si zaumienil každú nedeľu po obede prečítať túto knižtičku znamenitú, aby sa mi v nej naznačené zlaté zrnká (zlaté rady) čím hlbšie vryly do srdca. — Cena knižočky je veľmi ľavná, 8 halierov. Dostať ju v Nyitrapereszlény u pána dekana dra Jozefa Janda.

Toho roku sa nám zle povodilo s cukrovou burgynou; veľmi malá nariastla. Aj zbožia bolo menej, nežli iné roky.

S Bohom!

J. F. roľník.

Z Lopašova.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

My celkom ticho dýchame v dedinke medzi Vrbovím a Čhtelnicou ležiacej. Náš pán dekan farár je apoštolsko horlivým pastierom, veľkým spolkárom a neohrozeným ľudákom. Zaopatruje nás znamenitým čítaním. Ľudová strana tu dobre stojí, pán notár jej nestojí v ceste, lež sa radšej stará o úradné záležitosti. Zákon i tak zakazuje kortešačku, štátnym, krajiniským a obecným úradníkom. Zvláštnych pohybov tu nieta.

S hlbokou úctou a kresťanským pozdravom

Ján Stredný.

Z Otrokoviec

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

V zime nám zomrel pán farár Jozef Ballon, až do septembra spravoval aj našu faru zriedkavou horlivos-

tou vásardický pán farár, Pavel Bednár; v septembri sem prišiel nový náš pán farár a tuhý ľudák Koloman Loveček, skaličan a bývalý rehoľník. Už sme radi, že sme celkom do poriadku prišli v duchovnom ohľade.

Naša obec je chudobná, skoro celý chotár je vo dvoch rukách, v rukách baróna Sólomossyho a Nemca Einhausa, ktorý z Čermán sem prišiel asi pred troma rokami. Školu máme veľmi peknú, novú vystavenú; pán organista je už staručký pán, volá sa Strelka. Spolky sú tu neni žiadne, spolok sv. Štefana a Vojtecha má veľmi málo údov u nás. «Krestana» len kde-tu vidieť na našom okolí.

S kresťansko-ľudáckym pozdravom

Hofer.

Od Preserán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom milom «Krestane».

Slzami radosti mi zabehly oči, keď som videl 4 ho októbra, že všetci rekrúti narukovať majúci pristúpili ku svätým sviatosťam, aby sa takým spôsobom pripravili k vojančeniu, kde toľké nebezpečená hrozia viere, mravom a nevinnosti mladíkov. Daj Boh, aby to na každej fare tak bolo, vtedy by sa ich nepokazilo toľko na vojančine. Ináč nenie u nás nič nového, vyjmúc, že neobyčajne mnoho sobášov je toho roku.

S kresťanským pozdravom

Ján Kopček.

Zanedbané možno často vídať bolenie prs a údov zapálenia, klopanie srdca, slabosť tela, dychavicu, slabosť zraku, hučanie uší, influencu, trasenie údov atd., proti ktorým chorobám so zvláštnym úspechom potrebujú *Fellerov Elsa-Fluid*. Objednať treba 12 malých, alebo 6 duplovaných fláštičiek za 5 korún, 24 malých alebo 12 duplovaných flášiek stojí franko 8 korún 60 halierov u dorábatela *Eugena V. Feller* lekárniaka Stubiica, Kostolná ulica číslo 18. (stolica záhrebská).

O padelaniach. Pokroky terajšej doby spojené sú bohužiaľ s rozličnými, najvyberanejšími figlami sstavenými padelaninami. Do miest posielajú falšované potravné články a na vidiek všeliaké napodobnené doroby priemyselne. V najnovšom čase zúame «*Schicht mydlo*» padá v obeť najrozličnejším padelaninám. Toto jedinké jeho druhu mydlo má ako ochrannú známku jeleňa v skoku. Tu zjavujú sa všeliaké zvieratá s rohami a bez rohov, jeleňa «*Schicht mydla*» podobné. Pri kúpe treba teda pozor dávať nie len na ochrannú známku, lež aj na v mydle vypísané meno «*Schicht*».

Odkazy redakcie.

Dopisovateľ N. Za článok ďakujeme. Škoda, že ste ho hneď rovno nám neráčil poslať. Že katolíckeho časopisu nemáme, to nezodpovedá pravde.

F. K. K. List sa akosi opozdil. Dostali sme ho v utorok cez poludnie.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 10. októbra.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 23.25—26.30, stolnobelehradská K 22.05—24.20, peštianska K 23.05—24.00, banátska K 23.15—24.50. — *Raž*: prvotriedna K 19.00—19.55, druhotriedna K 19.20 do 19.35. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15.85—16.00, druhotriedny K 15.50—15.75. — *Proso*: K 12.00—13.00 — *Ovos*: prvotriedny K 16.60—16.90, druhotriedny K 16.20 do 16.50. — *Kukurica*: Kor. 17.70—18.00. — *Repica*: 31.50—32.50 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	18.00	17.70	17.40	17.10	16.80	16.50	16.10
		č.	7	7 $\frac{1}{2}$	8		
		K	14.80	13.20	7.80		

Za 50 kilogramov i s vrecom.

Drobné otruby: K 5.90, hrubé K 6.10.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 18.00—19.50, fazuľa strakavá K 13.00—14.50. — **Hrach**: nelúpaný, čistý K 26.00—28.00, lúpaný K 24.00—46.00. — **Šošovica**: čistá K 30.00—58.00. — **Konopné semä**: K 23.00—25.00. — **Mak**: K 52.00—54.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 104.00—108.—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 149.00—150.00, vidiecka K 000.00—000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 122.00—123.00, 3-kusová K 125.00—126.00, vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 120.00—130.00, lucerna jasnozorná K 120.00—130.00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 9.25—9.50, bosenský (z r. 1907.) K 12.50 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 14.50—15.—, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 14.00—14.75 po 50 kilogramoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37.50, fiumánsky White-Star (***) K 31.50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78.50 do 79.00, kockový K 80.50—81.00, žltý K 78.50—79.00 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odanový vo veľkom K 181.00 do 181.50. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 51.00—52.00.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4.00—4.50, žlté K 5.00—5.20 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 96—98, od Tisy K 92—94, sedmohradské K 90—92 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 1.90—2.20, k vareniu K 1.40—1.60, syr 10—12 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.16—1.28 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.60—2.80, sliepky na polievku K 3.20—3.40 za jeden pár.

Krestania, kupujte len u krestanov!

Neponosujme sa pre bolesti prs, svalov, zapaleniny, klopanie srdca, zádach, slabosť očí, hučanie v ušoch, influencu, nervové bolesti, trasenie údov, slabosť tela atd., lež upotrebuje Fellerov Elsa-Fluid. Tuceť na prábu franko 5 korún. Žalúdočné nemoce, záhu, kiče, nechuf ku jedlu, zapečenie, neriady v trávení nemusi človek znášať, Fellerove rebarbara Elsa-Pilulky pomáhajú. 6 škatulek franko 4 koruny. Objednajte si u dorabateľa E. V. Felleru v Štubici, Kostelna-ul. 18. (st. záhrebská).

III

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vy. brazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atd.

Prvá dielňa hodín v Brúx **Hanns Kourad** cis. a kr. dvorný lifierant Brúx číslo 1388 (Čechy).

Svajciarskeho systemu Roskopf patent hodinky K 5.— Regis. rované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.— Opravdove stieborné remonitir hodinky K 8-40. Žiadne riziko. Výmena povol. ná alebo návrat peňazi.

Lacné české perie.

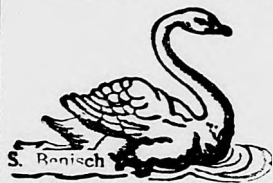

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor.— 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak paper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamienenie a nazpät prijati je pod touti vynnimkou dovolenestli sa poštové útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drápané 2 K, lepšie 2 K 40 h; poľbiele 2 K 80 h; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biel. fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franco. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhá, 68 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 18 K. podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s posivon dobierkou od 12 K počnúc franco. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. **S. Benisch v Deschenitz** číslo 826. Böhmerwald. Cenníky franco zdarma.

Darmo a franko

posielam na žia dost moj cenník s viac než 3000 obrazmi rozličných solidných nástrojov hudebných. Cis. a král. dvorný lifierant

Ján Konrád

vývozný dom hudebných nástrojov Brúx č. 1442. (Čechy). — Školské husle bez sliacka K 4.80, 5.50, 6.—, 7.80. K tomu sliackek K —.80, 1.—, 1.80. Citary. harmoniky atd. na sklade. — Riziko vytvorené! — Žana povolena alebo navratenie peňazi. Dopisovaaie v uhoiskej reci.

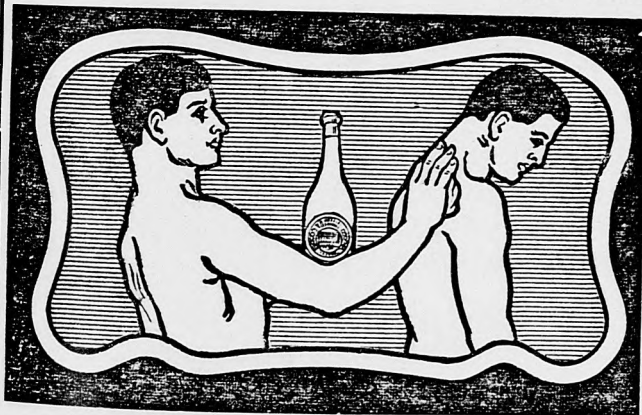
Za čistotu 30.000 korún záruka.

Viac rozumom ako silou!

jelen mydlo

BRÁZAY SLANÝ-VINOVÝ LIEH AKO NAJLEPŠÍ

a nevyhnutelne potrebný liek.

Nesmie v žiadnej domácnosti chybovať.

Vsade k dostaniu. • Varujme sa bezcenných padelanin.

Hlboké skúmania

dokázaly, že Schicht jelen mydlo v každej teplej, alebo studenej, tvrdéj, alebo mäkčej vode chvtró a veľmi sa pení; ľahko siakne do látky, rýchlo rozpušťa špinu, bez toho že by látke čo najmenej škodi o. — Schicht jelen mydlo je

úplne čisté a slobodné každej škodnej hmoty; cez desať ročia doraba sa zo stejno dobrej hmoty. Upotrebenie jeho ku každému čisteniu, dla navodu zdraveho rozumu usporuje v každej domácnosti veľa času, práce a peňazi.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požíčiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú užernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa práca právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyše na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požíčku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szam) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spolučinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnú cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požíčky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požíčky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požíčka vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhođnovrenie notárske. Ústav požíčku vypovedať nemôže.

Hotové postele.

Z červeného či novatu 1 dobre naplnená perina. alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. Široka K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 1 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šitujeme vo veľkosti dia v.o.e. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navratenie dovoľuje sa pri náhrade porta. Benedikt Sachsels, Lobes 912. pri Pilsen (Cechy).

Oznamy prijíma
administrácia

„Krešt'ana“

BUDAPEŠT,
Szentkirályi-ül. 28/a.

slov.

Kuwe

Upozornenie!

Prosim, nech nepýtajú u kupca jednoducho na krátko „jeden pakel cigôrie“, ale s označenu známku

 Franckovu cigôriu,

aby istotna boli, že majú stálu rovnu a najlepšiu jakovost tejto cigôrie. — Pozorujú pri tom na ochrannu známku a podpis naš; lebo naše pakle s podobnej farby papierom napodobnujú.

Ochranná známka.
X 8881, 4 : 7 I. W.

Ochranná známka.

Ochranná známka.

Jindřicha Francka synové

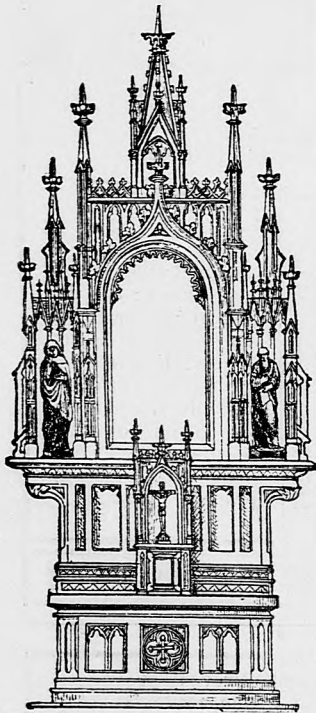
Košice.

Cirkevný umelecký ústav**J. B. PURGERA**

Založený 1832.

ST. ULRICH
GRÖDEN (Tirol).

Založený 1832.

Odporuča sa k vyhotoveniu
oltárov, kazatelníc, krstedelníc
a križovej cesty z dreva v rozličných bar-
vách alebo v pozlátke pri najpečlivejšom
vývode a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinské a cudzozemské.

Cenníky darmo a franko.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie
migrén-hlavybolenie. — **Gena K 1.20.**
Lekárnú odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách
zasielka franko..

Hlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.